บทคัดย่อ

T159386

ชื่อภาคนิพนธ์	:	ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ชื่อผู้เขียน	:	ดวงกมล ทรัพย์พิทยากร
ชื่อปริญญา	:	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา	:	2547

การศึกษาเรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุ ทั้งทางด้านจิตใจ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในนักศึกษาปริญญาตรี โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1). ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามากน้อยเพียงใดและพบในนักศึกษาประเภทใดบ้าง 2). ปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใดและพบในนักศึกษาประเภทใดบ้าง 3). ปัจจัยด้านจิตลักษณะร่วมกันกับด้านสถานการณ์จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด พบในนักศึกษาประเภทใดบ้าง และเพราะเหตุใด 4). เพื่อหานักศึกษากลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมน้อย และ ปัจจัยเชิงเหตุของนักศึกษาเหล่านั้น

กรอบความคิดในการวิจัยนี้ มีพื้นฐานมาจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (Magnuss & Endler, 1977) นอกจากนี้ ตัวแปรที่สำคัญในงานวิจัยนี้ ยังมาจากทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางอารมณ์สังคม ทฤษฎีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรม และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยรัฐบาล 3 แห่ง จำนวน 403 คน จากการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นกำหนดโควต้า (Stratified Quota Random Sampling) กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 22 ปี เป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิศวกรรมศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาเหล่านี้เริ่มใช้อินเทอร์เน็ตมาแล้วโดยเฉลี่ย 4 ปี 5 เดือน ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 2 ชั่วโมง และมักใช้อินเทอร์เน็ตร่วมกับผู้อื่น

ตัวแปรในงานวิจัยนี้แบ่งได้เป็นกลุ่มตัวแปร 5 ประเภท คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต 2 ตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และพฤติกรรมการ

T159386

ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ 2) กลุ่มสถานการณ์ มี 3 ตัวแปร ได้แก่ การมีแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน ประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต และ การรับรู้ปทัสถานทางสังคม 3) กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพจิตดี เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และการบรรลุเอกลักษณ์แห่งอีโก้ 4) กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และ ความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม และ 5) ลักษณะชีวสังคมภูมิหลังของผู้ตอบ รวมทั้งสิ้น 11 ตัวแปร แบบวัดในงานวิจัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นแบบวัดชนิดมาตรประเมินรวมค่า (Summated rating scale) ซึ่งมีการหาคุณภาพรายข้อเพื่อคัดเลือกข้อความที่เข้ามาตรฐานมาเป็นแบบวัด พิสัยของค่าความเชื่อมั่นของแต่ละแบบวัดอยู่ระหว่าง .53 ถึง .83

สมมติฐานในการวิจัยนี้มี 6 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 3 ประเภทคือ 1) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการ Scheffe' 2) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ชนิดโดยรวม (Standard) และชนิดเป็นขั้น (Stepwise) และ 3) การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้กระทำ ทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 5 ประการ ดังนี้

ประการแรก จิตลักษณะเดิม 4 ตัว สามารถทำนาย 1) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ ได้สูงสุด 4.7% ในกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่วิศวกรรมศาสตร์โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ การบรรลุเอกลักษณ์แห่งอีโก้ 2) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ โดยทำนายได้สูงสุด 12.2% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ตัวทำนายที่สำคัญคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสุขภาพจิตดี และเหตุผลเชิงจริยธรรม และ 3) ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต อย่างเป็นประโยชน์ โดยทำนายได้สูงสุด 13.1% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่ำ ตัวทำนายที่สำคัญคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประการที่สอง สถานการณ์ 3 ตัวแปร ร่วมกันทำนาย 1) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ ได้สูงสุด 11.3% ในกลุ่มรายได้สูง โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ การรับรู้ปทัสถานทางสังคม และประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต 2) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ โดยทำนายได้สูงสุด 22.7% ในกลุ่มนักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูง ตัวทำนายที่สำคัญคือ การมีแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน และ 3) ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ โดยทำนายได้สูงสุด 24.0% ในกลุ่มนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพียงลำพัง ตัวทำนาย

T 159386

ที่สำคัญคือ การมีแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน และประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต

ประการที่สาม จากผลการวิจัยปรากฏว่า ในกลุ่มรวม เมื่อรวมกลุ่มตัวแปรทางสถานการณ์และจิตลักษณะเข้าด้วยกันเป็น 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ ได้ 8.2 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และพบว่าสามารถทำนายพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ ได้ 25.5 % โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และ ความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม

ประการที่สี่ ผลการวิเคราะห์จำแนกนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมออกจากนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่เหมาะสม ปรากฏว่าตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปรที่สามารถจำแนกนักศึกษา 2 ประเภทนี้ออกจากกันได้ คือ ความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และการมีแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน โดยสามารถจำแนกได้อย่างถูกต้อง 72.1%

ประการสุดท้าย นักศึกษากลุ่มเสี่ยงมี 2 ประเภทใหญ่ คือ กลุ่มเสี่ยงในด้านพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์น้อย และ กลุ่มเสี่ยงในด้านพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษมาก กลุ่มเสี่ยงในด้านพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์น้อย ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาเพศหญิง กลุ่มนักศึกษาที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่ำ กลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาเริ่มใช้อินเทอร์เน็ตน้อย และ กลุ่มนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตคิดเป็นชั่วโมงเฉลี่ยต่อวันน้อย

กลุ่มเสี่ยงในด้านพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ ประกอบด้วย กลุ่มนักศึกษาเพศชาย โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาเพศชายที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์

ข้อเสนอแนะการปฏิบัติเพื่อการพัฒนา มี 2 ประการ ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษากลุ่มเสี่ยง 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ ประเภทแรก ผู้ที่มีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์น้อย คือ กลุ่มนักศึกษาหญิง กลุ่มนักศึกษาที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนต่ำ กลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาเริ่มใช้อินเทอร์เน็ตน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตคิดเป็นชั่วโมงเฉลี่ยต่อวันน้อย และประเภทที่สอง ผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษมาก คือ กลุ่มนักศึกษาเพศชาย และกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิศวกรรมศาสตร์

สำหรับแนวทางการพัฒนาซึ่งมีพื้นฐานจากผลการวิจัยเรื่องนี้มีแนวทางดังนี้คือ พัฒนาให้นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยงประเภทแรกมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์มากขึ้น แบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางแรก จะเหมาะสำหรับ กลุ่มนักศึกษาหญิง และกลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาเริ่มใช้อินเทอร์เน็ตน้อย โดยทั้ง 2 กลุ่มนี้ ควรได้รับการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ เป็นอันดับแรก ซึ่งสามารถกระทำได้หลายทาง เช่น การเผยแพร่ข้อมูลจากศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย โดยประกาศติดไว้ในสถานที่ที่นักศึกษามองเห็นได้ง่ายและเป็นจุดสังเกต เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อควรระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น ไม่ควรเปิดเผยรูปภาพหรือข้อมูลส่วนบุคคลให้ผู้ที่ไม่รู้จัก ไม่ควรส่งต่อข้อความที่กล่าวหาผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งกรณีเช่นนี้ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์จะสามารถควบคุมพฤติกรรมเช่นนี้ได้โดยแจ้งกฎระเบียบ เพื่อเป็นข่าวสารในทางขู่ให้นักศึกษาไม่กล้ากระทำ ขณะเดียวกันสถาบันเองควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลเชิงบวก เช่น เนื้อหาที่สถาบันพัฒนาขึ้นได้นำเข้าสู่เว็บไซต์เพื่อให้บริการแล้ว หรือเรื่องน่ารู้ต่างๆ ควรเข้าชมที่เว็บไซต์ไหน โดยอาจทำเป็นเว็บไดเร็กทอรี่ไว้บนหน้าแรกของบราวเซอร์ที่นักศึกษาใช้ พอเปิดบราวเซอร์ขึ้นมาก็มีลิ้งค์ไปสู่เว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ปรากฏขึ้นมาทันที (internet option -> use current) ซึ่งควรให้คำแนะนำสั้นๆ เกี่ยวกับเว็บนี้ไว้เล็กน้อย เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้กดเข้าไปดู

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรมีการจัดทำโครงการเพื่อนแนะนำเพื่อนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรับสมัครนักศึกษาอาสาในการให้บริการตอบปัญหาของการใช้อินเทอร์เน็ตที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตอบปัญหาแก่ผู้เริ่มต้นใช้งานที่ไม่สามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการได้พบ อาสาสมัครเหล่านี้สามารถแนะนำวิธีการใช้คำในการค้นหาให้ หรือ อาสาสมัครสามารถใช้เครื่องมือติดตามทางเทคนิค หากพบว่าผู้ใช้นั้นเริ่มมีการเข้าสู่เว็บไซต์ที่มีเนื้อหาด้านลบ โดยส่งข้อความเป็นป๊อบอัพเข้ามาเตือนได้ เป็นต้น แนวทางพัฒนาที่ได้นำเสนอมานี้ควรทำเป็นคู่ขนานกันไปเพื่อให้นักศึกษากลุ่มเสี่ยงประเภทนี้ได้รับรู้รับทราบถึงประโยชน์และโทษ ได้ชัดเจน ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมให้เพื่อนที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีความเอื้ออาทรต่อกันซึ่งแนวทางนี้จะช่วยปรับลดทัศนคติที่ไม่ถูกต้องที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตัวนักศึกษาเอง และเป็นการส่งเสริมการใช้เว็บที่เป็นประโยชน์มากขึ้นด้วย

ในด้านของผู้ให้บริการเองหรือเจ้าของเว็บไซต์ต่างๆ ก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาให้เกิดความพอใจที่จะกระทำของผู้ใช้ที่เป็นนิสิตนักศึกษาได้ โดยช่วยในด้านของการพัฒนาเนื้อหาที่มีประโยชน์ให้มากกว่าปัจจุบันโดย หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลน่าจะส่งเสริมให้ผู้ให้บริการเว็บไซต์ผลิตเนื้อหาในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ เช่น ให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตช่วยจัด

โปรโมชั่นสำหรับเว็บไซต์ที่จะจัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ โดยนำเสนอโครงการเข้ามาและทางผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจะจัดหาเนื้อที่ทำเว็บไซต์ให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น และเมื่อผู้ให้บริการหลายๆ รายสามารถทำให้เกิดเว็บไซต์ประเภทนี้ได้มากขึ้นก็นำมาเป็นแนวทางหนึ่งในการนำมาลดหย่อนภาษีให้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยที่เนื้อหาบนเว็บไซต์ที่อ้างว่าเป็นประโยชน์นั้นต้องมีคณะกรรมการเป็นผู้เชี่ยวชาญคอยสอดส่องดูแล เป็นต้น นอกจากนี้ในระยะเริ่มต้นหน่วยงานภาครัฐอาจเป็นผู้กำหนดหัวข้อที่จะจัดทำก่อน โดยสำรวจจากสิ่งที่ขาดแคลนในปัจจุบันและความต้องการของนิสิต นักศึกษา เป็นต้น

แนวทางที่สองซึ่งจะเหมาะสำหรับ กลุ่มนักศึกษาที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนน้อย และกลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันน้อย ผลจากการวิจัยนี้ชี้ว่า กลุ่มนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มนี้ ควรได้รับประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต อย่างเหมาะสม โดยเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม ด้วยการจัดอบรม ซึ่งอาจใช้ระบบรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ให้ใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม เป็นต้น ในกรณีที่นักศึกษาพบกับข้อมูลที่ไม่พึงปรารถนาบนเว็บไซต์ หรือ เว็บบอร์ด ควรมีการชี้แนะถึงวิธีหลีกเลี่ยง และไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับข้อมูลเหล่านั้น เพราะอาจทำให้ตนเสียชื่อเสียงในภายหลังได้ ในด้านของผู้ให้บริการเว็บไซต์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาครัฐ ควรส่งเสริมให้มีการประกวดเว็บไซต์ที่ผู้เข้าชมมีมารยาทมากที่สุด โดยสำรวจจากการโพสต์ข้อความบนเว็บนั้นๆ ในลักษณะนี้ก็จะเป็นการสร้างเครือข่ายชุมชนชาวเน็ตที่มีมารยาทดีในทางหนึ่งด้วย สำหรับแนวทางการพัฒนาให้นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยงประเภทที่สองซึ่งเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษมากนั้น ควรมุ่งพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์

ประการที่สอง สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในนักศึกษาโดยรวม กระทำได้โดยการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ ความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม และประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต วิธีการปฏิบัติ เช่น การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ใกล้ตัวนักศึกษาก่อน โดยเฉพาะที่ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย ควรจัดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ ซึ่งทำได้ทั้งวิธีการสื่อสารไปยังแหล่งข่าวของนักศึกษา และวิธีดึงความสนใจให้มาทำโครงการแบ่งปันความรู้ หรือมีโอกาสได้เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์โดยจัดเป็นเวทีของนักศึกษาให้มีนักศึกษามาเล่าประสบการณ์ในการใช้อินเทอร์เน็ตแล้วทำให้ได้รับประโยชน์หมุนเวียนกันไปเรื่อยๆ เป็นต้น โดยที่ข้อมูลเหล่านี้จะได้รับการเก็บไว้เป็นประวัติของนักศึกษาเอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างความ

T 159386

น่าเชื่อถือรูปแบบหนึ่งให้กับนักศึกษา และจะเป็นข้อมูลอ้างอิงที่ได้เปรียบสำหรับการสมัครงานต่อไป เป็นต้น

แนวทางพัฒนาในเชิงรุก ซึ่งอาจต้องเริ่มจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลเว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมต่างๆ ให้ช่วยนำเสนอข้อควรระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น ไม่ควรเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญให้ผู้อื่น โดยไม่ตรวจสอบ เป็นต้น โดยอาจขึ้นเป็นข้อควรระวังวันละข้อ และมีการเปลี่ยนข้อความเตือนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงนั้น เป็นต้น เช่น ปัจจุบันมีการใช้เทคนิคที่เรียกว่า phishing ในการส่งอีเมลมาสำหรับผู้ใช้บัตรเครดิตให้เข้าไปกรอกชื่อบัญชี และรหัสผ่าน โดยผู้ที่มีเจตนาหลอกลวงได้ปลอมหน้าเว็บเพจให้เหมือนกับเว็บไซต์ของธนาคาร และมีการปลอมแปลงที่อยู่เว็บไซต์ไว้ในลิ้งค์ที่ส่งมา เป็นต้น

สำหรับภาครัฐเองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัย ควรร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเปิดให้มีวิชาที่สอนวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตจริยธรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต และแนวทางการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ให้เป็นวิชาเลือกวิชาหนึ่งในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตลอดจนการให้งบประมาณสนับสนุนหน่วยงานที่ดูแลด้านการใช้อินเทอร์เน็ตในด้านการประชาสัมพันธ์และผลิตสื่อเพื่อนำเสนอวิธีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยและเป็นประโยชน์ให้กับกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวม โดยอาจต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนที่มีอยู่ด้วย เพื่อจะได้ไม่ต้องตามแก้ไขปัญหาในภายหลัง ขณะเดียวกันควรเร่งผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนช่วยในการผลิตสื่อที่สอนประเภทโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ โดยอาจมีโครงการจำลองต้นแบบอาชีพในฝัน ให้นักศึกษาเข้าไปลองฝึกปฏิบัติการในสภาพแวดล้อมจำลองบนผ่านเว็บไซต์ภาคเอกชนเหล่านั้น เป็นต้น ในส่วนนี้จะช่วยพัฒนาแบบอย่างที่ดี และประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต ไปในเวลาเดียวกัน และในส่วนที่ต้องทำการควบคุมไม่ให้เนื้อหาในแง่ลบเข้ามาสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของเมืองไทยในขณะที่ผู้ใช้ซึ่งเป็นเยาวชนไทยยังไม่พร้อมรับ ก็ต้องเร่งยกร่างกฎหมายให้มีบทลงโทษผู้ที่ทำการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ผู้ที่มีเจตนาสร้างความเดือดร้อน คดโกง ฉ้อฉล หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นให้มีผลบังคับใช้ได้ทันต่อยุคสมัย สิ่งเหล่านี้เป็นมาตรการสำคัญเร่งด่วนที่ภาครัฐควรหันมาให้ความเอาใจใส่ในระดับต้นๆ

นอกจากการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้ว นักศึกษายังต้องได้รับการส่งเสริมการมีแบบอย่างที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ตและพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมอีกด้วย รวมทั้งการใช้อิทธิพลของกลุ่มในการปรับพฤติกรรม เช่น การจัดตั้งเครือข่ายโดยกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัย องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเฝ้าระวังการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ และการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

ในทางที่ไม่เหมาะสม ที่อาจส่งผลเสียต่อผู้ใช้บริการ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมแบบอย่างที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ตแก่นักศึกษาอาสาสมัครเหล่านี้ และยังควรประชาสัมพันธ์ในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจ ถึงผลเสียต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่เหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป มี 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก จากผลการวิจัย ที่พบความสำคัญของทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และความตระหนักในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม และลักษณะของสถานการณ์ ได้แก่ ประสบการณ์ที่ดีในการใช้อินเทอร์เน็ต และการมีแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน จากผลที่พบนี้ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินผลและสร้างชุดฝึกอบรมทางด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ที่กล่าวมา เพื่อนำไปใช้ในวงกว้าง สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นประโยชน์ และลดพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ และเมื่อสร้างชุดฝึกอบรมนี้แล้วควรนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มักใช้อินเทอร์เน็ตเพียงลำพัง และกลุ่มนักศึกษาที่มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือนสูง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่การวิจัยนี้ซึ่งใช้วิธีแบบปฏิสัมพันธ์นิยมสามารถทำนายผลได้ดี ดังนั้น คาดว่าน่าจะใช้ได้ดีกับกลุ่มนักศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้

ประการที่สอง ในด้านของตัวแปรในการวิจัย ควรมีการเพิ่มตัวแปรในการวิจัยเพื่อให้สามารถค้นหาปัจจัยเชิงเหตุได้ครบถ้วน และสามารถทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยตัวแปรที่ผู้ศึกษาคาดว่าควร เพิ่มเติมมีดังนี้ ตัวแปรทางจิตลักษณะเดิม ควรเพิ่มตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ประเมินนักศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับเดียวกัน และน่าจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ตัวแปรลักษณะทางพุทธของนักศึกษา ก็เป็นตัวแปรที่น่าจะนำมาเพิ่มในการวิจัยต่อไปเช่นกัน สำหรับตัวแปรด้านสถานการณ์ ควรเพิ่มสถานการณ์ที่ยั่วยุต่อการทำให้เกิดพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นโทษ เพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบลักษณะทางจิต และจิตลักษณะทางสถานการณ์อีกทางหนึ่งซึ่งน่าจะเพิ่มความแม่นยำและชัดเจนได้มากยิ่งขึ้นการทดสอบ

ประการสุดท้าย ในด้านของวิธีการวิจัยต้องทำการวิจัยที่สามารถวัดการแสดงออกของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างชัดเจน ซึ่งการวิจัยอาจต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยนำข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมาใช้เป็นเครื่องมือวัดเพิ่มเติมจากการวัดด้วยเครื่องมือวัดที่เป็นแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว กล่าวคือผู้วิจัยจะต้องเก็บข้อมูลการเข้าสู่เว็บไซต์ของนักศึกษาแต่ละคนไว้ เป็นช่วงเวลาหนึ่งและเมื่อครบกำหนดหรือเมื่อได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนแล้ว จึงใช้แบบวัดที่เป็นแบบสอบถามให้นักศึกษาเหล่านั้นทำแบบวัดในส่วนของกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ ในขั้นสุดท้ายเมื่อนำข้อมูลมาหาความสัมพันธ์เชิงสถิติจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและแม่นยำมากขึ้น เนื่องจากสามารถวัดได้จากพฤติกรรมที่นักศึกษาได้แสดงออกจริง ซึ่งข้อมูลทางด้านเทคนิคเหล่านั้น ได้แก่ ประวัติการเข้าสู่เว็บไซต์ สถิติการเข้าชมเว็บไซต์จากเครื่องแม่ข่ายที่ให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หรือสถิติจากซอฟต์แวร์นับจำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ เป็นต้น

TE159386

This research study aimed at investigating situational and psychological antecedents of internet using behavior in undergraduate students. There were four main objects. First, to study the relationships between important psychological characteristics and the internet using behavior. Second, to examine the influence of situational factors on the internet using behavior. Third, to investigate the interactional effects between psychological characteristics and situational factors on the internet using behavior. Finally, to pinpoint certain groups of undergraduate students who urgently and strongly needed to be improved their appropriate internet using behavior and the antecedents.

This correlational comparative study was based on The Interactionism Model as a conceptual framework. Several variables in this study were also from many important theories, such as, psychological theory of moral and work behaviors, psycho-social development theory, moral reasoning development theory, and theory of reasoned action.

The total of 403 undergraduate students from 3 public universities were samples, obtained from stratified quota random sampling. Most of them were male students, studying in engineering faculty, with the average age of 22 years old, the average duration of internet using of 4.5 years, and the average daily internet using of 2 hours.

There were five groups of variables. Internet using behaviors were the first group, consisting of two behaviors, i.e., appropriate internet using, and inappropriate internet using.

The second group of variables was situational factors, consisting of three variables, i.e., appropriate peer model of internet using, good experience in using internet, and internet using norm. The third group of variables was psychological traits, consisting of four variables, i.e., mental health, moral reasoning ability, future orientation and self-control, and ego identity. The fourth group of psychological states was group of variables, consisting of two variables, i.e., favorable attitudes toward appropriate internet using, and awareness of appropriate internet using. Socio-background variables of the samples were the final group. Questionnaires were mostly administered in the form of Summated Rating Scale. The items in each questionnaire were carefully selected from two criteria, i.e., item discrimination, and item-total correlation. Range of reliability for each questionnaire was between .53 to .83.

Based on literature review, six hypotheses were obtained. Three statistical approaches were performed to analyze data in total and subgroups: Three-way Analysis of Variance with post hoc test as scheffe', Multiple Regression Analysis in terms of standard and stepwise, and Discriminant Analysis.

Results from this study indicated 5 important findings.

First, all four psychological traits could account for 1). Appropriate internet using behavior, with the highest predictive percentage of 4.7% in non-engineering students. The only important predictor was Ego Identity, 2). Inappropriate internet using behavior, with the highest predictive percentage of 12.2% in low GPA students. The important predictors were future orientation and self-control, mental health, and moral reasoning ability, and 3). Favorable attitudes toward appropriate internet using, with the highest predictive percentage of 13.1% in low GPA students. The important predictors were future orientation and self-control, and moral reasoning ability.

Second, all three situational factors could account for 1). Appropriate internet using behavior, with the highest predictive percentage of 11.3% in high-income students. The important predictors were internet using norm, and good experience in internet using, 2). Inappropriate internet using behavior, with the highest predictive percentage of 22.7% in

high GPA students. The only important predictor was appropriate peer model of internet using, and 3). Favorable attitudes toward appropriate internet using with the highest predictive percentage of 24.0% in students using internet alone. The important predictors were appropriate peer model of internet using, and good internet using experience.

Third, all nine variables consisting of four psychological traits, three situational factors, and two psychological states, could account for, in total sample, 1). Appropriate internet using behavior with 8.2% accuracy. The important predictors were good internet using experience, and favorable attitudes toward appropriate internet using behavior, and 2). Inappropriate internet using behavior with 25.5% accuracy. The important predictors were favorable attitudes toward appropriate internet using behavior, and awareness of appropriate internet using.

Fourth, results from Discriminant Analysis indicated that awareness of appropriate internet using, and appropriate peer model of internet using could differentiate undergraduate students with more appropriate internet using behavior from less appropriate internet using behavior, with the accuracy of 72.1% in total sample.

Finally, two types of at risk undergraduate students were identified. First, it was found that four groups of student reported less appropriate internet using behavior. They were female students, students with low income, students with less duration of internet using and student with low daily internet using. Second, it was found that male students and students in engineering faculty reported more inappropriate internet using behavior than their counterparts.

Recommendations for Practice

First, for at risk groups of students who reported less appropriate internet using, two immediate approaches are suggested: 1). for female students, and students with less duration of internet using, favorable attitudes toward appropriate internet using should be promoted, and 2). for low income students, and students with low daily internet using, good internet using experience should be encouraged by many means, such as, training

students on how to appropriately use internet and to avoid inappropriate messages and information from e-mail and web sites, as well as creating campaign of etiquettes on internet.

For another type of at-risk groups of students who reported more inappropriate internet using behavior, besides urgently promoting favorable attitudes toward appropriate internet using, group norm and pressure is also recommended for their behavioral modification. Furthermore promoting appropriate peer model of internet using is also encouraged, as well as providing knowledge on the bad consequences of inappropriate internet using to create awareness are also suggested.

Second, for general undergraduate students, providing knowledge and training to increase favorable attitudes toward appropriated internet using, and awareness of appropriated internet using, as well as, creating the atmosphere good internet using experience are recommended. Moreover, appropriate peer models and moral reasoning ability training are needed to increase their appropriate internet using behavior.

Suggestions for future study

First, evaluative experiment study is recommended to evaluate the training module, consisting of the important psychological and situation trainings or treatments found in this correlational comparative study, before widely use.

Second, other potentially important variables that researchers may add in the next study in this topic are, for example, knowledge on internet using, Buddhist characteristics, as well as being in at-risk situations of internet using.

Finally, other technical information should also be gathered in the several period of times in continuous studies on this topic, such as, history in browser of the sampling students' web sites accesses, statistic data on internet gateway or proxy of that sampling students using, statistic data on IP address countering tool, These information may be good indicators of internet using behavior.